

TABORIŠČNIK

Štev. 77., Leto II.

ŠPITAL NA DRAVI

Torek 18. marca 1947.

GOOD BYE

Today the new Director Mr. Novarine will take over from Major Jarvie the command of this camp. Our newsheet takes this opportunity to underline, next to the qualities which the camp leader pointed out in his farewell-speech last Friday, one characteristic Major Jarvie's quality more, which in particular the Slovenes will bear in the most beautiful memory.

Director Major Jarvie loved to appear before the camp public. He proved to be an experienced Member of Parliament. It was obvious that such representations did not cause any difficulties to him, on the contrary he enjoyed of having the opportunity to appear with a speech before the people.

All the Major Jarvie's appearances were over pleasing and attractive and he conquered the audience with them. But that is not what we would like to emphasise today. Director has never forgotten in his speeches addressed to the public - the same in his last speech - to point out that GOD is our greatest Guardian, that we should trust in him and he should bless our work. As religious people we shall always remember this religious point in his speeches.

At the end when saying farewell to him, we would like to express also from our part the wish that rich God's blessing may come upon his life's way. That is the very deep significance of our Slovene farewell-greeting which says:

WITH GOD!

Z BOGOM!

Danes bo prevzel novi ravnatelj g. Novarini od gospoda Jarvieja poveljstvo nad našim taboriščem. Naš list uporablja to priložnost, da podčrta poleg onih lastnosti, ki jih je poudaril naš taboriščni predsednik pretekli petek v svojem poslovilnem govoru, še eno značilnost gospoda ravnatelja Jarvieja, ki bo ostala zlasti nam Slovencem vedno v najlepšem spominu.

Gospod ravnatelj Jarvie je rad nastopal pred taboriščno javnostjo. Poznalo se mu je, da je star parlamentarec. Videti je bilo, da mu takšni nastopi ne samo niso delali nikakršnih težav, marveč da je imel naravnost užitek, če mu je bila dana priložnost nastopiti pred širšim forumom.

Vsi nastopi gospoda ravnatelja Jarvieja so bili zelo simpatični. Z njimi je osvajal poslušalce. Toda ni to, kar bi danes radi poudarili. Gospod ravnatelj je v vseh svojih govorih, ki jih je imel pred taboriščniki, tako tudi v svojem poslovilnem govoru, ni nikoli pozabil naglasiti, da je Bog naš največji varuh, naj Vanj zaupamo, naj nam On daje pri vsem našem delu svoj blagoslov. Kot religioznim ljudem nam bo ostala ta religiozna poanta Jarviejevih nastopov v posebno lepem spominu.

In za slovo si ne moremo kaj, da tudi mi s svoje strani ne bi njemu ob njegovem odhodu od nas želeli na nadaljni življenski poti polno božjega blagoslova. To je tudi globlja vsebina našega slovenskega poslovilnega pozdrava:

Z BOGOM!

DRŽAVNIK - SVETNIK I

Krščanski državnik je velika redkost! Svetniški državnik je še večja redkost! Pred 10 leti je bil razglašen za svetnika slavni angleški državnik in lord - kancler Tomaž Moore, ki je umrl mučeniške smrti zaradi svoje zvestobe katoliški Cerkvi. Zdaj pa poročajo, da je nadškof glavnega mesta republike Ekvador, ki se imenuje Quito, ukazal, naj se začne proces, da bi bil za blaženega razglašen nekdanji predsednik republike Ekvador - Garcia Moreno. Njegovo ime je znano, saj je včasih naša mladina tako navdušeno prebirala njegov življenjepis. Na Slovenskem so nekdanj naši odri igrali igro "Garcia Moreno, ki je vse navduševala. O tem krščanskem državniku je svoj čas papež Pij IX. dejal: "Ko bi papež imel le še nekaj takih državnikov, bi ne bil na svetu tako brez vsakršnega varstva. Garcia Moreno, veliki nosilec krščanske državne ideje, je bil leta 1875 od sovražnikov Cerkve umorjen, ko je ravno prihajal iz cerkve, kjer je bil pri maši in obhajilu. Kdaj bi bilo bolj umestno, da bi bil tak državnik razglašen za blaženega, kakor pa dandanes, ko je polom protikrščanske svetovne politike tako viden, da zaradi tega vsemu svetu grozi katastrofa.

DUŠAN PIROŠKI VABI DOMOV.

Snoči je v oddaji belgrajskega radija govoril bivši spitalski taboriščnik Srb Dušan Piroški, ki se je bil 20. oktobra vrnil domov. Med drugim je tako-le dejal: "Navadna laž je, da bi jugoslovanske ljudske oblasti na meji repatriirancem vse pobrale. Vsak lahko vzame s seboj, kar hoče, nekateri so vzeli s seboj celo pohištvo, ki so jim ga oblasti pripeljale na domove. Tudi denar lahko zamenjamo. Pač pa so mi avstrijske oblasti vzele 900 šilingov, češ da jugoslovanske oblasti ne dovolijo tujega denarja. Pisma, ki mi jih je od doma žena pisala, je cenzurirala taboriščna cenzura in jih zadržala, ker me je žena vabila domov. Večkrat sem pisal domov ženi, pa pisem ni dobila, ker jih je taboriščna cenzura zadržala. V moji odsotnosti je žena dobivala podporo, prav tako jo dobivajo družine četnikov, Nedičevcev in dobrovoljcev. Imamo vsega dovolj, dobivamo "sledovanje", celo stvari, o katerih se mi tam gori niti sanjalo ni. Svojim tovarišem v Spittal ne pišem, ker vem, da bi pisma cenzurirali, pač pa se zahvaljujem belgrajski oddajni postaji, da jim smem po radiu govoriti."

SOFIJA. Glasilo bolgarske opozicije "Narodno zemedelško Zname" je bilo od vlade za 10 dni ustavljeno, ker ni soglašalo z načrtom vladne dveletke.

WASHINGTON. Republikanski senator Flanders je 15. marca v kongresu predlagal, naj USA ustavi vse dobave v Sovjetsko zvezo, dokler ta ne bo izpolnila vseh obvez iz potsdamske pogodbe.

PRED TRUMANOVIM GOVOROM

"UPANJE LAČNEGA SVETA." "New York Times" od 8.marca prinaša članek, kake dolžnosti imajo Združene države za stradajoči svet. Peča se s Trumanovim predlogom, naj bi se za stradajoče dežele sklenil kredit 350 milijonov dolarjev. Nato pa pravi:

"Predlagano je, naj se ameriška pomoč omeji na 6 narodov in sicer na Avstrijo, Grško, Ogrsko, Italijo, Poljsko in Kitajsko. Nista pa omenjeni Bela Rusija in Jugoslavija, kjer je razdeljevanje živeža bilo tako, da so ga v Ameriki splošno obsojali... Pri vseh dobavah bomo gotovo zahtevali ameriško upravo, nadzorstvo in razdeljevanje brez ozira na plemenske in politične razmere. Na seji so nekateri ameriški zastopniki menili, da bi nekateri potrebni narodi utegnili naše pogoje sicer sprejeti, pa bi jih potem hoteli odbiti. Nato je odgovoril Clayton, da bi Amerika svojo pomoč takoj ustavila.

Lakota se hitro razširja. Če ne bomo naglo ravnali, bomo na smrt obsodili tisoče ljudi, ki bi jih bili sicer lahko rešili... Na takih tleh ne moremo zgraditi miru. Mi smo zadnje upanje lačnega sveta."

VELIKE "PRAZNINE". Pod tem naslovom piše dne 3.marca "New York Herald Tribune" med drugim tako le:

"S tem, da je izginil britanski imperij, je prenehala obstajati največja sila 19.stoletja, le dve sili sta še sposobni, da ga nadomestijo: Sovjetska zveza in Združene države. Ti dve sta edina vira, odkoder lahko izvira vojaška sila, gospodarska moč in politično-socialni ideali, kakršni naj bi jutrišnji svet uredili, kakor je Velika Britanija 19.stoletja uredila včerajšnji svet... Na svetu so nastale praznine, ki naj jih izpolnijo ali Sovjetska zveza ali Združene države. Med najvažnejšimi je Grčija. Toda tukaj nič ne zaleže vojaška strategija. Pač pa gre za to, ali smo pripravljeni svet podpreti s svojim denarjem in prepričanjem, ali pa smo že tako oslabele, da moramo odnehati in drugim državam prepuščati, da krojijo bodočnost človeštva. To vprašanje obsega več kakor pa golo Grčijo: to vprašanje je tako silno, kakor bi bila na kocki vsa Evropa in vsa vzhodna Azija."

V članku od 6.marca pa isti list govori o svetovni politiki v sorazmerju s Sovjetsko zvezo, s katero se Združene države srečavajo prav tako v Nemčiji kakor na Balkanu in na Japonskem, nakar pravi:

"Točka, kjer je treba prijeti in končati delovanje grških tolp, katere vežbajo in oborožujejo v Jugoslaviji, se imenuje Moskva. Tega vprašanje se je treba najprej lotiti z neposrednimi pogajanjimi s sovjetsko vlado. Če bi ta pogajanja spodletela, je treba vso zadevo predložiti Varnostnemu svetu in čisto pošteno in jasno vprašati, ali hoče Rusija v svojem vplivnostnem področju ohraniti mir ali ga noče. Seveda je silno nevarno to vprašanje tako načelnjati. Toda če ga tako načnemo, nevarnosti ne bomo prav nič povečali, kakor pa če čakamo, da bomo nekega dne zapleteni v novo balkansko vojsko..."

"ŽIVETI ALI POGINITI!" Dne 3. marca je ameriški list "Christian Science Monitor" napisal pod gorenjim naslovom ta le članek:

"Grčija je le ena izmed imperijalnih obveznosti, ki hudo bremene britanska pleča. Velika Britanija je svoje postojanke v Egiptu že opustila, zdaj zapušča Burmo. Prihodnje leto bo odšla iz Indije. Grška kriza je le en del svetovne krize, ki povsod nastaja iz iste revščine in gospodarske negotovosti. Le eno sredstvo more to svetovno krizo odpraviti: pomoč in obnova. Vprašanje ni v tem, kaj je treba storiti, ampak koliko. Svetovni položaj terjaja velikopotezno dejanje. Ali naj se tega lotimo, ali pa naj pustimo, da bodo v Evropi in Aziji nastale velike praznine. Pravo vprašanje je tako le zastavljeno: Zdaj je treba odločno ravnati, ali pa Sovjetski zvezi pustiti, da postane največja svetovna sila. Če odkrito govorimo, zdaj nam gre le za to: ali naj živimo, ali pa naj poginemo. Najbolje bi bilo ta dejstva pokazati kongresu. Ameriški narod bi to dobro razumel."

PO TRUMANOVEM GOVORU

RUSIJA IN TRUMANOV GOVOR. Angleški list "Manchester Guardian" po poročilu dunajske "Weltpresse" iz Moskve prinaša naslednje poročilo o vtisku, ki ga je v Moskvi napravil zgodovinski Trumanov govor:

Konferenčni krogi so včeraj/14. marca/ posebno vneto prebirali uvodni članek "Izvestja", ki je bil prvi ruski odgovor na Trumanov govor. Pri tem so zlasti opazili, da je ta članek po smislu bil sicer zelo oster, da pa je bil pisan nenavadno umerjeno in je jasno kazal namen, da Rusi ne bi radi v sedanjem času prilivali olja na ogenj ali kaj storili, kar bi pokopalo moskovsko konferenco. Jasno je seveda, da je govor na konferenco močno vplival. Hkrati pa Rusi naglašajo, da je Truman, ko je branil pravo demokracijo z ozirom na razmere v Rumuniji, Bolgariji in Jugoslaviji, niti z eno samo besedico ni omenil totalitarnih režimov na Španskem in v Argentini. Z drugimi besedami bi se to reklo, da se Trumanu zde desničarski totalitarni režimi docela v redu v nasprotju z levičarskimi režimi.

Mnogo je Rusov, ki gredo še dlje, kakor so šla "Izvestja". Ti sodijo, da je Trumanov govor šele začetek dokazovanja, ki naj se začne v korist Grčije. Kar se tiče pomoči Turčiji, ti ruski krogi sodijo, da ni nobenega dvoma več, da je vse naperjeno zoper Rusijo in da je ta govor prvi ameriški korak v to smer: "Rusijo potisniti nazaj na njeno mesto", kar bi se reklo z drugimi besedami: Ne dovoliti ji, da bi v zadevah zahodne Evrope še imela kako besedo ter jo, če bo le mogoče, izriniti tudi iz srednje in vzhodne Evrope...

Britanski krogi so glede Trumanovega govora še naprej silno molčeči, vendar lahko opazamo pri njih veliko zadrego. V dva bloka razdeljeni svet, kakršnega napoveduje Truman, ni tisto, kar bi Velika Britanija mogla z veseljem pozdravljati. Sodijo, da je bila možnost, da bi se dardanelsko vprašanje bilo uredilo, da pa je to Truman kar namerno prezrl, ko se je lotil ustvarjanja ameriško-turške utrdbe zoper Rusijo. Rusi imajo prav gotovo upravičen interes na Dardanelah. Ampak zdaj bodo Turki prav malo voljni, da bi se hoteli o tem pogovarjati.

KAKO SODI CHURCHILL. Na seji glavnega odbora konservativne stranke je govoril Churchill o Trumanovi poslanici glede Grčije in Turčije. Dejal je, da je ta "govor velik dogodek". Nato je dejal: Zadnje čase se ni nič zgodilo, kar bi bilo moglo v večji meri pospešiti mir in svobodo na svetu. Ko bi bile Združene države kaj takega ukrenile pred drugo svetovno vojsko, bi te vojske ne bilo. Ko bi bile to ukrenile pred letom 1914, bi bil tudi tedaj ohranjen mir in mi vsi bi danes živeli v srečnem svetu. Naša dolžnost je - in tako misli velika večina Angležev - da pozdravimo odločitev velike republike onstran morja. Dalje je naglasil, da je angleška politika v bistvu ista kakršno imajo Združene države: prijateljstvo z Rusijo, ampak le prijateljstvo zaradi svoje moči, ne da pa da bi z njim prikrivali svojo slabost...

- o - o -

BRATISLAVA. Proces proti Monsinjoru Tisi, ki je trajal 68 razpravnih dni, je končan. Sodba bo izrečena šele po Veliki noči.

QUITO. Upor v republiki Ecuador je po najnovejših poročilih popolnoma potlačen. Upor je organizirala skupina višjih oficirjev.

DEKLE, vajeno kmečkih del, dobi službo pri slovenski družini (v mlinu ali gostilni) v bližini Vetrinja. Plača tudi v živilih. Informacije v bar. 1/42. KDOR je 13/II. oddal gospoj Skubičevi paket za Novak Marijo. Naj se oglasi v baraki 15/2.

M O S K V A - B O D O Č N O S T N E M Č I J E

MOSKVA. Zunanji ministri štirih velesil so včeraj razpravljali o vprašanju gospodarske enotnosti Nemčije in o reparacijah. Britanski zunanji minister Bevin je izjavil, da bo spojitve angleške in ameriške cone v gospodarskem pogledu ostala tako dolgo v veljavi, dokler ne bo v celoti izvedeno gospodarsko zedinjenje vse Nemčije. Če pa do tega zedinjenja ne bi prišlo, bosta britanska in ameriška zona ostali gospodarsko združeni. Bevin je zahteval, da se raven nemške industrije zviša. Odredi naj se zvišanje produkcije v železni industriji, ki pa naj se izvede pod nadzorstvom zavezniškega kontrolnega sveta. Molotov je dejal, da soglaša z Bevinom glede zvišanja nemške industrijske ravni in je predlagal, da se produkcija jekla zviša od 7 in pol milijona ton na 12 milijonov ton. Nemški karteli in trusti naj pridejo v državno last. Molotov je navedel program 11 točk, ki se tiče gospodarske bodočnosti Nemčije. Ruska oblast naj bi bila po Molotovljevem predlogu pod skupno zavezniško kontrolo. Nastopil pa je odločno proti gospodarski spojitvi britanske in ameriške zone, češ da je v nasprotju s potsdamskim sporazumom. Ameriški zunanji minister Marshall je v svojih izjavanjih o gospodarski bodočnosti Nemčije podprl Bevina in predlagal nekatere spremembe gospodarskih klavzul potsdamskega sporazuma. Kritiziral je ukrepe sovjetskih oblasti, ki so v nasprotju s tem sporazumom. Nastopil je za centralno nemško upravo, o kateri naj sklepa zavezniški kontrolni svet z večino glasov. Francoski zunanji minister Bidault bo podal francoske poglede do tega važnega vprašanja na današnji seji.

MOSKVA. Včeraj je imel v navzočnosti sovjetskega zunanjega ministra Molotova in francoskega veleposlanika v Moskvi generala Catreuxa francoski zunanji minister Bidault razgovor s Stalinom, ki je trajal dobri dve uri. Domnevajo, da sta Stalin in Bidault razpravljala o reviziji francosko-sovjetske zavezniške pogodbe.

-o-o-o-

WASHINGTON. Včeraj je bil ameriškemu kongresu predložen Trumanov načrt o finančni in gospodarski pomoči Grčiji in Turčiji. Najprej bodo načrt pretresali v zunanjepolitičnem odboru kongresa. Menijo, da bo težko, da bi bil Trumanov načrt sprejet že do konca marca.

LONDON. V britanskem spodnjem domu se je včeraj začela razprava o Trumanovih predlogih za pomoč Grčiji in Turčiji.

PARIZ. Blok leve je že določil svojega kandidata za predsedniško mesto v Svetu republike (senat). Predsedniško mesto je po smrti Champetiera de Ribesa izpraznjeno. Za volitve predsednika senata splošno pričakujejo ostro borbo med levico in desnico. Zadnjič je volil francoski senat svojega predsednika v začetku januarja. Takrat sta dobila desničarski in levičarski kandidat vsak po 129 glasov.

BRUSELJ. Vodstvo belgijske socialistične stranke je včeraj s 122 : 65 glasovi izglasovalo zaupnico zunanjemu ministru Spaaku, ki ima mandat za sestavo nove vlade. Na

podlagi te zaupnice bo Spaak sestavil vlado, v kateri bodo zastopani le socialisti in krščanski demokrati brez komunistov in brez liberalcev. Zadnjo vlado so sestavljali socialisti, komunisti in liberalci. Katoliška stranka, ki je najmočnejša, je bila v opoziciji.

ASUMPCION. Revolucija oziroma državni upov v Paragvaju se razvija dalje. Položaj sedanje vlade je kritičen, ker je del vojske prešel na uporniško stran.

BUDIMPEŠTA. Britanska vlada je izdala novo noto o razmerah na Madžarskem. V noti se zahteva, da skupna zavezniška anketa prouči nastali položaj. Nota ugotavlja, da skuša na Madžarskem manjšina z neko čudno ustavno taktiko priti na oblast.

PAPEŽ NOBELOV MIROVNI NAGRAJEVEC. Kakor poročajo iz Osla, je Nobelov zavod za l. 1947 predlagal mirovno nagrado papežu Piju XII. Dalje bi bila te nagrade deležna dr. Beneš in bivši gen. ravnatelj UNRRA-e Herbert Lehmann.

W A L L A C E S V A R I N A O B E S T R A N I

Wallace, ki je kot ameriški trgovinski minister moral odstopiti, ker ni odobraval odločnejše ameriške politike do Sovjetske zveze, je začel izdajati svoj list "New Republic", kjer se zavzema za prijateljsko sodelovanje z Rusijo. Tudi pred moskovsko konferenco je napisal članek, o katerem zdaj poroča švicarski dnevnik "Neue Züricher Nachrichten" od 7. marca med drugim takole:

"Nikomur se ne bo čudno zdelo, da Wallace zastopnikom Združenih držav pošilja na pot v Moskvo svoja svarila. On vidi dve veliki nevarnosti za konferenco, eno na ameriški, drugo na ruski strani. Wallace se boji, da bi Američani utegnili iti v Moskvo s skritim namenom, da bi pri obravnavah o Nemčiji sploh ne mislili na mir, marveč, da "bi si zagotovili najboljše možnosti za zmago v prihodnji vojski", misleč, da jih ameriški narod pošilja na konferenco, da bi v prihodnji vojski zmagali. To je posledica semena, ki ga je raztrosila trditelj, češ da je nova vojska - verjetna - Zoper to je najprej treba nastopiti, če naj moskovska konferenca doseže kak uspeh... Pri tem Wallace ne misli le na Marshalla, marveč tudi na ameriške časnikarje, katerih poročila bodo izoblikovala ameriško javno mnenje in tako vplivala tudi na diplomatsko ozračje.

Drugo svarilo pa Wallace pošilja Rusom. Stalinu je treba dopovedati, da se večina Američanov boji, da hočejo Komunisti in Sovjetska zveza vladati nad vsem svetom. Zato se Američani obotavljajo, da bi se mirovnega dela resno lotili. Ta strah pred Rusijo ni omejen le na reakcionarje, marveč sega globoko v liberalne plasti in tudi strokovna društva. Neumno bi bilo, ko bi Rusi računali na kako krizo v Združenih državah in na gospodarski polom angleške delavske vlade. Nič bi ne bilo bolj usodno za nje, kakor to, če reš hočejo mir. Sodelovanje je za oba dela edina pot k miru. Če se bo moskovska konferenca ponesrečila, bomo doživeli živčno vojsko, ki bo vse človeštvo v laži potopila. Ali pa morebiti nismo že kar v sredi te živčne vojske?"

-o-o-o-

IZ TABORIŠČA

ZAHVALA. Vsem, ki so preteklo soboto pri požaru v baraki št. 39 s toliko požrtvovalnostjo donášali vodo in gasili, se lepo zahvaljujemo. Le njihovi hitri pomoči in neustrašenosti se moramo zahvaliti, da ni nastala občutna škoda. Bog plačaj! - Ob gašenju je bilo zamegnjenih nekaj vodnih vedr (lambarjev). Prosimo vse, ki so donášali vodo, da pregledajo vedra in slučajno pomoto sporoče na št. 39, da moremo lastnikom vrniti prava vedra.

REŠETARJEM NA ZNANJE! UNRRA uradno sporoča, da je od Trgovske zbornice v Celovcu dobila dopis s pritožbo, da nepoblaščeni tujci prodajajo svoje rešetarjske izdelke po deželi. Poblaščeni domači rešetarji se pritožujejo, da so ti izdelki tujcev iz okolice Spittala slabi. Orožniki so dobili nalog, da preprečijo tako nepoblaščeno prodajo zunaj taborišča. Rešetarji - begunci, ki izdelujejo svoje izdelke v baraki 13., svoje izdelke

prejkoslēj prodajajo po taboriščni trgovini. Zunaj taborišča pa je vsako krošnjarnjenje s suho robo prepovedano.

DROBNE NOVICE

V TEPACHULI v Mehiki je bil umorjen britanski konzul na svojem posestvu. To je v teh krajih že 6. umor.

V ITALIJI JE BIL UMORJEN glavni urednik milanskega tednika "Meridiano d'Italia" Franco d'Agazio. V svojem listu je pred kratkim priobčil poročilo o zadnjih urah Mussolinija. V tem poročilu je obdolžil sedanjega voditelja komunistične stranke Togliattija, da je on ukazal Mussolinija umoriti in da se je nato polastil zaklada bivšega italijanskega državnega glavarja.

NOVO FAŠISTIČNO GIBANJE je odkrila francoska policija. Voditelji niso mogli dobiti.

ČEVLJE št. 42, skoraj popolnoma nove zamenjam za št. 45. Bar. 27/4.